

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Marta Romańska

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Wielobranżowego H. spółki jawnej w G.
przeciwko S. D.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 29 września 2021 r.,

zażalenia pozwanego

na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt I AGa (...); I AGz (...),

1) oddała zażalenie,

**2) rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
przed Sądem Najwyższym pozostawia do orzeczenia kończącego
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Przedsiębiorstwo Wielobranżowe H. spółka jawna z siedzibą w G. wniosło przeciwko S.D. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą S. pozew o zapłatę 85 000,00 zł. W uzasadnieniu powód wskazał, że jest w posiadaniu weksla własnego, wystawionego przez pozwanego na kwotę 85.000,00 zł, którego pozwany, pomimo wezwania, nie wykupił.

W dniu 22 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w P. wydał na podstawie weksla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym (sygn. akt IX GNc (...)).

Pozwany zaskarżył ten nakaz zapłaty w całości, wniósł o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania. Sąd drugiej instancji wskazał, że Sąd pierwszej instancji naruszył art. 6 k.c. Uznał także, że Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy, a to uprawniało sąd odwoławczy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., do uchylenia wyroku w zaskarżonym zakresie, tj. co do kwoty 71 300 zł i przekazania sprawy w tym tylko zakresie do ponownego rozpoznania.

Od wyroku Sądu drugiej instancji zażalenie wniósł pozwany S.D., zarzucając naruszenie art. 386 § 4 i art. 363 § 1 k.p.c. powołanego w uzasadnieniu wyroku poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku w całości w sytuacji, gdy intencja sądu apelacyjnego - zgodnie z uzasadnieniem wyroku - jest taka, że sąd apelacyjny uchyła zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego tylko do kwoty 71 300 zł należności głównej, a pozostała część wyroku Sądu pierwszej instancji jest prawomocna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu uregulowanym w art. 394 § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada poprawność zastosowania art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. przez Sąd drugiej instancji, a więc wystąpienia jednej z alternatywnie ujętych w tym przepisie przesłanek uchylenia zaskarżonego wyroku, tj. nieważności postępowania, nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo istnienia konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreśla się, że kontrola dokonywana w ramach powyższego środka zaskarżenia powinna mieć charakter formalny, skupiający się na przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w kompetencje sądu *in merito*. Jeżeli u podstaw orzeczenia kasatoryjnego leżą przesłanki określone w art. 386 § 4 k.p.c., Sąd Najwyższy bada, czy rzeczywiście sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy albo czy rzeczywiście wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Dokonywana ocena ma jednak charakter czysto procesowy, co oznacza, że nie może wkraczać w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację. Zażalenie

przewidziane w art. 394¹ § 11 k.p.c. nie jest bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy orzeczenia; kontrola taka może być przeprowadzona wyłącznie w postępowaniu kasacyjnym (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CZ 136/12, nie publ. z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, nie publ.; z dnia 25 października 2012 r., I CZ 143/12, nie publ., z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013 Nr 3, poz. 41, z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ.; z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013 Nr 4, poz. 54, i z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, nie publ.).

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny wskazał jakie motywy zaważyły na rozstrzygnięciu i uchyleniu wyroku Sądu Okręgowego, który naruszył art. 6 k.c. przez przyjęcie, że w przypadku wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty, wydanego w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla, ciężar dowodu w dalszym postępowaniu spoczywa na powodzie. Odmierna ocena rozkładu ciężaru dowodu, która doprowadziła do zaniechania wyjaśnienia i oceny okoliczności faktycznych stanowiących przesłanki zastosowania norm prawa materialnego, będących podstawą żądania, czy inaczej mówiąc - nierozpoznanie zgłoszonego roszczenia pod względem merytorycznym, może oznaczać nierozpoznanie istoty sprawy usprawiedliwiające uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. (zob. postanowienie z dnia 23 października 2014 r., I CZ 62/14, nie publ.).

Inna kwestią jest zakres uchylenia zaskarżonego wyroku, który w związku z niejednoznacznym sformułowaniem wyroku Sąd Apelacyjny określił w pisemnych motywach. Wskazał, że stosownie do art. 378 § 1 k.p.c. sąd odwoławczy rozpoznając sprawę w granicach apelacji mógł ją rozpoznać i rozpoznał tylko w granicach zaskarżenia. Powód zaskarżył wyrok co do kwoty 71 300 zł, jego uchylenie możliwe było tylko w tej części, ponieważ niezaskarżona część orzeczenia Sądu pierwszej instancji stała się prawomocna (art. 363 § 1 k.p.c.).

O ile będą dalej istniały wątpliwości co do zakresu uchylenia mogą być one usunięte na podstawie art. 352 k.p.c. w drodze wykładni orzeczenia.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

jw